

V KRAJEVNI SKUPNOSTI GRADIŠČE

Razstava ob letu otroka

V mednarodnem letu otroka 1979 so vključile v svoje programe posebno skrb za otroka in njegov razvoj vse družbenopolitične organizacije, samoupravni organi, društvo prijateljev mladine, šole in vzgojno varstvene ustanove na območju krajevne skupnosti Gradišče. Obširen program akcij usmerja odbor za mednarodno leto otroka, ki so ga izvolili delegati KS.

Krajevna konferenca socialistične zveze delovnega ljudstva in terenski odbor SZDL Trg revolucije sta priredila v »ISKRI«, v avli stolpnice na Trgu revolucije 3, zanimivo, pestro in obširno razstavo ob mednarodnem letu otroka.

V pripravah na razstavo so sodelovali predstavniki organizacij združenega dela, kulturnih in drugih ustanov, člani kulturne komisije pri svetu KS in posamezniki iz krajevne skupnosti Gradišče. Organizacijo razstave je vodila Danica Ribičič, članica predsedstva krajevne konference SZDL.

Na razstavi so na ogled številne skrbnoizbrane fotografije iz življenja otrok, ki so jih posneli fotoreporterji redakcije DELA – Dragan Arrigler, Miško Kranjec, Janez Pukšič, Jendo Stoviček, Marjan Zaplatil in Joco Žnidaršič.

Likovna dela so razstavili kiparji Stojan Batič, Vladimir Bratuž-Furlan, Stane Keržič in Janez Pirnat.

Mladinska knjiga je predstavila izbor knjig za otroke in mladino. Izbrala sta jih Draga Tarman in Nace Borštnar. Zasnova razstave je delo Matjaža Vipotnika, pri pripravi in organizaciji razstave je sodeloval Iztok Premrov.

SOZD Iskra je omogočila razstavo v svojih razstavnih

prostorih in prevzela skrb za njeno postavitve in realizacijo, pri čemer moramo še posebej omeniti pripravljenost TOZD Marketing in vsestransko pomoč tovariša Milana Osredkarja – animatorja kulturne dejavnosti v ISKRI. Stroške v zvezi s postavitvijo razstave so krili SOZD ISKRA, Časopisno podjetje »DELO« in MLADINSKA KNJIGA. S svojimi prispevki pa sta pomagali Skupščina Socialistične republike Slovenije in Opera klet.

Na svečani otvoritvi razstave, ki je bila 5. junija ob 18. uri se je zbralo več kot 250 ljudi.

Zbrane je nagovorila tovarišica Marija Vilfan, predsednica društva SRS za Združene narode, ki je nazorno orisala položaj in skrb za otroka pri nas in v svetu. Njen govor objavljamo v celoti. Sledil je bogat kulturni program. Pri zasnovi programa sta sodelovala Ciril Cvetko in predsednik kulturne komisije pri svetu KS dr. Danilo Pokorn. Nastopili so člani Drame in Opere SNG: Nada Bavdaž, ki je program tudi vodila, Marjana Breclj, Ileana Bratuž-Kocjan, Kristijan Muck in Milan Stante. Pionirji so nastopajoče nagradili s cvetjem.

Svečanost je zaključila mladinka Miša Kunaver, učenka 8. razreda osnovne šole Majda

Vrhovnik. Prisotnim je sporočila, da je žirija 3 pionirjev osnovne šole in dveh dijakov iz gimnazije Ivan Cankar izbrala in poimenovala 5 najboljših fotografij (3 fotografije Joca Žnidaršiča: »Tek med palmami«, »Parada v velikem svetu« in »Baretke« – 2 fotografiji Miška Kranjca »Konec šole« in »Drevo« in fotografijo Janeza Pukšiča »Deklica v vrtnicu«). Zahvalila se je vsem, ki so pripomogli k otvoritvi te uspele razstave. Posebno zahvalo je izrazila tovarišici Danici Ribičič, članici predsedstva KK SZDL Gradišče, ki je požrtvovalno vodila priprave in organiziranje razstave.

14. junija pa si je razstavo ogledal tudi predsednik zvezne konference SZDL Todo Kurtović. Spremljala sta ga Vlado Beznik, predsednik MK SZDL Ljubljane in Marjan Rožič, predsednik skupščine mesta Ljubljane.

Zapisi v knjigi vtisov pričajo, da je razstava dosegla svoj namen.

Poleg mnogih pohval in priznanj, ki so jih obiskovalci izrazili prirediteljem razstave, beremo:

... »Prišel bo čas, ko bo tudi drugim otrokom sveta omogočen boljši in hitrejši razvoj, ugodni življenjski pogoji, (da se bodo učili s knjigo v roki in peli otroške pesmi, ne pa da bi jih spremljalo učenje vojaških veščin) kar pri nas že imamo, pa ne znamo več ceniti, ker je marsikdo že pozabil, kako krvava cena je bila plačana za to naše življenje – Iz preteklosti preko sedanjosti v prihodnost...«

... »Naj se letošnje leto nadaljuje tudi v prihodnje. Omogočimo našim najmlajšim lepo bodočnost, vsak dan in v vsakem okolju...«

NAŠ KRAJAN 60-LETNIK

Življenjski jubilej Mitje Ribičiča

Tovariš Mitja Ribičič, predsednik republiške konference SZDL in član predsedstva Socialistične republike Slovenije, stanuje v krajevni skupnosti Gradišče.

Kljub številnim obveznostim in odgovornemu delu, ki ga opravlja, spremlja utrip življenja v svoji krajevni skupnosti in najde čas, da pride med svoje krajanje na sestanek ali prireditve.

Iskrenim čestitkam ob njegovem jubileju so se pridružili tudi občani KS Gradišče ter mu zaželeli, da bi preživel med njimi še mnogo zdravih, zadovoljnih in uspešnih let.

A. Z.

A. Z.

Foto: Marko Habič

Govor tovarišice Marije Vilfan

Zbrali smo se, da v krajevni skupnosti Gradišče z odprtjem razstave in kulturnim programom obeležimo mednarodno leto otroka.

Mednarodnih let Združenih narodov je bilo že več, toda kaže, da bo leto otroka po letu žensk najuspešnejše. Obeležujemo ga po vsem svetu, razvitem in nerazvitem, s tem, da največjo pozornost posvečajo tistim otrokom, ki jo najbolj potrebujejo: ekonomsko in socialno ogroženim, otrokom beguncev in sirotam, otrokom delavcev v tujini, telesno in duševno prizadetim in vsem otrokom, ki so kakorkoli diskriminirani.

V nekem pogledu bo tudi pri nas to leto najuspešnejše. Ni ostalo v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve ali kakem drugem zveznem uradu. Obeležujemo ga v krajevnih skupnostih, kjer uresničujemo dogovorjeni skupni program otroškega varstva ljubljanskih občin. Nalog so se skupno lotili družbenopolitične organizacije, samoupravni organi, društvo prijateljev mladine, šole in vzgojno varstvene ustanove.

Osnovna naloga programa je zagotoviti vsem otrokom enake pogoje za vstop v življenje. To želimo doseči z vzgojnim programom v vrtcih za otroke, ki sicer vrta ne obiskujejo, z organizacijo varstva po družinah, z akcijo za zboljšanje zdravstvenega varstva otrok, z urejanjem otroškega igrišča, z odprtjem dveh vrtov, z odprtjem novega vrta, z letovanjem predšolskih in šolskih otrok s področja krajevne skupnosti in s solidarnostnimi akcijami pomoči otrokom z nerazvitih področij in otrokom naših zdomcev.

S temi dejavnostmi se krajevna skupnost Gradišče vključuje v skrbno pripravljen, bogat in širok program republiškega odbora za mednarodno leto otroka, ki zajema kulturno umetniške in gospodarske prireditve, posvetovanja in sodelovanje na jugoslovanskih posvetovanjih, akcije za izboljšanje oblik varstva otrok, motenih v telesnem in duševnem razvoju, akcije za izboljšanje družbene skrbi za kmečke otroke, akcije za pomoč otrokom naših delavcev na začasnem delu v tujini, za pomoč otroškim vrtcem zamejskih Slovencev in za pomoč otrokom, žrtvam imperialistične agresije, za katere bodo otroci zbrali 20.000 copatk.

Program za mednarodno leto otroka je odraz naše politike na področju otroškega varstva, pri čemer je naš namen postopno odpraviti vsakršno diskriminacijo otrok, s tem da uresničujemo otroško varstvo raznih oblik za vse in ne samo za nekatere otroke.

Z vsem tem uveljavljamo tudi, leta 1959 v Združenih narodih sprejeto, deklaracijo o pravicah otroka.

Zakaj posebna deklaracija, ko so v vrsti drugih dokumentov Združenih narodov vsem ljudem in deloma tudi otrokom že zajamčene pravice?

Otroku sta zaradi njegove telesne in duševne nezorelosti potrebna posebna skrb za varstvo ter ustrezno pravno varstvo. To mu vsi naši družbenopolitični dokumenti, naša ustava in zakonodaja na široko jamčijo. V duhu naših samoupravnih socialističnih načel pa mi kot občani skrbimo za njihovo uveljavljanje. V SR Sloveniji dajemo poudarek pred-

vsem na uveljavljanje prvega in sedmega člena deklaracije, ki pravita, da morajo našteje pravice uživati vsi otroci brez vsakršnega razločevanja, in da moramo vsem omogočiti, da bodo na osnovi enakih možnosti razvijali svoje fizične, psihične in moralne sposobnosti in zmožnosti.

Mednarodna skupnost posveča posebno pozornost dvema kategorijama otrok, katerim v prid tudi mi organiziramo solidarnostne akcije v letu otroka, to so otroci pripadnikov manjšin in otroci delavcev na delu v tujini.

Dve načeli mednarodne deklaracije o pravicah otroka še posebej zadevata otroke naše manjšine: tretje načelo, da mora od svojega rojstva otrok imeti pravico do imena. Koliko slovenskih otrok v sosednji republiki Italiji še danes nosi popačeno, italijanizirano ime, namesto slovenskega. In deseto načelo, ki govori o tem, da je treba otroke vzgajati v duhu razumevanja, strpnosti in prijateljstva med narodi. Še danes pa slovenskim otrokom v Beneški Sloveniji in na Koroškem kratijo pravico do vzgoje v materinščini in oblasti so tolerantne do tistih, ki do slovenskih otrok kažejo mržnjo samo zato, ker govore v jeziku svoje matere. Medtem ko smo v Sloveniji v nekaterih vidikih otroškega varstva pri samem vrhu evropskih dosežkov – 99 odstotkov, vzemimo samo zdravstvo naših otrok, se rodi pod strokovnim nadzorstvom, starši očitno rojstva načrtujejo, matere so vse bolj izobražene, higienski nivo je visok – pa je na drugih straneh našega sveta slika čisto drugačna. Deklaracija je za ves svet ista, resničnost pa strahotno različna. Na svetu je danes milijarda in pol otrok, starih manj kot petnajst let. To je tretjina svetovnega prebivalstva. Več kot 500 milijonov otrok je močno podhranjenih in brez vsa-

kega zdravstvenega varstva. Približno 200 milijonov se jih ne bo nikdar naučilo brati ali računati ali spoznalo knjigo. Od desetih milijonov beguncev jih je polovica – 5 milijonov – otrok, ki žive v peklenskih pogojih v taboriščih v Etiopiji in Somaliji, Bangladešu, Kampučiji in Hongkongu, v državah, ki obrobajo Južno Afriko in v Latinski Ameriki. V razvitih deželah umre en otrok na 40 pred koncem mladeniške dobe. V Afriki pa kar polovica. Še in še bi vam lahko postregla s številkami, ki bi vam dokazovale, kako strašno je danes biti otrok v nerazvitih predelih sveta.

Pri naši akciji za mednarodno leto otroka jih ne smemo pozabiti. Naša največja pozornost gre seveda tistim, ki so z nami neposredno zvezani, slovenskim otrokom doma in v zamejstvu, jugoslovanskim otrokom, otrokom kakorkoli povezanim z narodnoosvobodilnimi gibanji. Vendar se moramo zavedati tudi problemov vseh otrok nerazvitega sveta, problemov, ki zahtevajo globoke splošne spremembe v svetu – in v tej zvezi poudarjam pomen nove gospodarske ureditve. Le v pravičnejši mednarodni gospodarski ureditvi se bodo lahko postopoma uveljavljale tudi pravice otroka.

Odstranjevanje množične revščine z obliča zemlje je skupna odgovornost vseh narodov sveta. Solidarnost, to je pomoč in zaščita šibkejših, pred vsem otrok, pa ni več samo humana gesta, temveč sestavni del sodobnega mednarodnega prava, to se pravi, naša dolžnost.

Končujem ta svoja izvajanja v prepričanju, da govorim vsem vam iz srca, ko trdim, da bomo tudi v bodoče skušali napraviti vse, da uresničimo, kar nam poleg naše ustave in ciljev naše družbene ureditve nalaga tudi deklaracija Združenih narodov o pravicah otroka.